

Ceturtdiena, 2014. gada 18. septembra

P8_TA(2014)0024

Cilvēktiesību pārkāpumi Bangladešā

Eiropas Parlamenta 2014. gada 18. septembra rezolūcija par cilvēktiesību pārkāpumiem Bangladešā (2014/2834 (RSP))

(2016/C 234/03)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Bangladešu,
  - ņemot vērā EK un Bangladešas 2001. gada sadarbības nolīgumu,
  - ņemot vērā Bangladešas Konstitūcijas 33. un 35. pantu, kur paredzēts, ka neviens netiek spīdzināts, cietsirdīgi, necilvēcīgi vai cilvēka cieņu pazemojoši sodīts vai pret viņu šādā veidā nezturas un ka nevienu neaiztur un netur apcietinājumā, neinformējot par šādas aizturēšanas iemesliem,
  - ņemot vērā Bangladešas Augstākās tiesas spriedumu, kurā paredzēti pasākumi aizsardzībai pret policijas veiktu patvaļīgu aizturēšanu saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 54. pantu un kurā arī prasīts, lai visus nāves gadījumus, kas notikuši policijas iecirknī, izmeklētu maģistrāts un lai tiktu sākta vajadzīgā tiesvedība;
  - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, ko Bangladeša ratificēja 2000. gadā,
  - ņemot vērā Reglamenta 135. panta 5. punktu un 123. panta 4. punktu,
- A. tā kā ES un Bangladešai jau sen ir labas attiecības, tostarp pamatojoties uz Sadarbības nolīgumu par partnerību un attīstību;
- B. tā kā Bangladeša pēdējos gados ir panākusi ievērojamu progresu, īpaši attiecībā uz tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu un ekonomisko sniegumu;
- C. tā kā Bangladešas valdība ir paziņojusi par pilnīgas neiecietības politiku pret jebkādiem tiesībsardzības iestāžu izdarītiem cilvēktiesību pārkāpumiem, pieņēmusi Policijas reformas likumu, paredzot rīcības kodeksu, policijas paraugiecirkņus un cietušo atbalsta centru izveidi galvenajos policijas iecirkņos;
- D. tā kā Bangladešas valdība ir paziņojusi, ka, sadarbojoties ar Starptautiskā Sarkanā Krusta komiteju, tā īsteno tiesībsardzības iestādēm un apcietinājuma iestādēm paredzētas atbalsta un apmācības programmas par starptautiskajiem aizsardzības pasākumiem pret spīdzināšanu;
- E. tā kā pēdējos gados Bangladešā ir notikušas vairākas traģēdijas apģērba fabrikās, no kurām vistraģiskākā bija *Rana Plaza* fabrikas sabrukšana, kur gāja bojā vairāk nekā 1 100 cilvēku; tā kā pēc *Rana Plaza* fabrikas sabrukšanas Bangladeša kopā ar galvenajiem apģērba nozares pārstāvjiem ir sākusī reformu programmu, kuras mērķis ir panākt drošus un pienācīgus darba apstākļus; tā kā ES šo programmu atbalsta ar Bangladešas Vienošanos par ilgtspējību, tomēr tā kā dažas iesaistītās personas nevēlas tajā piedalīties;
- F. tā kā Bangladešā joprojām ir gadījumi, kad notiek cilvēku pazušana (tiek apgalvots, ka tajā bieži ir iesaistīti valsts drošības spēki), notiek spīdzināšana un citāda veida sliktu izturēšanās, neskatoties uz aizsardzības pasākumiem, kas paredzēti Konstitūcijā, Kriminālkodeksā un Likumā par spīdzināšanas aizliegumu un nāves gadījumiem apcietinājumā, kā arī tiek ierobežotas tiesības uz vārda brīvību;

Ceturtdiena, 2014. gada 18. septembra

- G. tā kā pēc vispārējām vēlēšanām 2014. gada 5. janvārī, ko galvenā opozīcijas partija "Bangladešas nacionālistu partija" (BNP) boikotēja un ko aizēnoja BNP rosināti streiki un izrietošā vardarbība, *Awami* līgas valdība, ko vada Šeiks Hasina, veica vairākus pasākumus, lai ierobežotu pilsoniskās brīvības;
- H. tā kā ātrās reaģēšanas bataljonā, ko pirms 10 gadiem izveidoja kā ārkārtas pasākumu, lai novērstu kaujinieku grupējumu radīto apdraudējumu drošībai, ir gan militārpersonas, gan policisti, līdz ar to faktiski armija darbojas civilās tiesībsardzības jomā bez jebkādiem pārredzamiem pārskatbildības mehānismiem; tā kā neatkarīgas cilvēktiesību aizsardzības organizācijas apgalvo, ka ātrās reaģēšanas bataljons ir atbildīgs par aptuveni 800 nāves gadījumiem, turklāt atbildīgie virsnieki nav saukti pie atbildības vai sodīti; tā kā, izņemot vairāku ātrās reaģēšanas bataljona dalībnieku neseno aizturēšanu saistībā ar aizdomām par vadošās partijas politiķa pasūtījuma slepkavību, pārējie rupjie pārkāpumi ir palikuši nesodīti;
- I. tā kā 2014. gada 6. augustā Bangladešas valdība publiskoja savu jauno politiku attiecībā uz plašsaziņas līdzekļiem; tā kā saskaņā ar šo politiku cita starpā ir noteikti ierobežojumi plašsaziņas līdzekļu brīvībai, piemēram, aizliedzot izteikumus, kas ir "pretvalstiski", "izsmej nacionālo ideoloģiju" vai "neatbilst Bangladešas kultūrai", un ierobežojot ziņošanu par anarhiju, sacelšanos vai vardarbību; tā kā valdība plāno ieviest tiesisko regulējumu, ar kuru šī politika tiks ieviesta; tā kā Bangladeša pasaules preses brīvības indeksā no 179 valstīm ierindojas 145. vietā;
- J. tā kā Bangladešas valdība ir ierosinājusi jaunu likumu, par kuru tiek ziņots, ka tas paredz stingrus ierobežojumus nevalstiskajām organizācijām (NVO); tā kā jaunais Ārvalstu ziedojumu regulējuma likumprojekts paredz regulēt visu to grupu darbības un finansējumu, kuras saņem ārvalstu finansējumu, un premjerministra kabineta pakļautībā esošajam NVO lietu birojam piešķir pilnvaras apstiprināt ārvalstu finansētos projektus; tā kā jaunais likumprojekts arī paredz, ka ikvienam, kurš nodarbojas ar brīvprātīgu darbu, ir jāsaņem iepriekšēja atļauja izceļošanai no valsts nolūkos, kas ir saistīti ar viņa darbu pie kāda projekta; tā kā daudzas NVO pauž bažas par to, ka vēl vairāk valdības spēku pārstāvji tiks iesaistīti procesā kā uzraudzītāji, novērtētāji un apstiprinātāji, kas rada iespēju, ka notiks kavēšanās un nelikumīga rīcība;
- K. tā kā 2014. gada 27. augustā Starptautiskās Čitagongas kalnu reģiona komisijas (CHTC) koordinatore Hanam Šamam Ahmedam un viņa draugam brutāli uzbruka 8 līdz 10 *Somo Odhikar Andolon* locekļi, kad viņi bija devušies privātā vizītē uz *Shoilo Propat* Bandarbanas apvidū Čitagongas kalnu reģionā; tā kā četri darbinieki no policijas detektīvu nodaļas, kuriem bija jānodrošina viņu drošība, neiejaucās un pat nozuda uzbrukuma laikā;
- L. tā kā turpinās vardarbība etnisku un reliģisku motīvu dēļ, tostarp 2014. gada jūlija sākumā vairāki desmiti bruņotu vīriešu uzbruka Pāvesta ārvalstu misiju institūta (PIME) mūķeņu konventam Boldipukurā; tā kā šī uzbrukuma laikā konvents tika izlaupīts un mūķenēm tika fiziski uzbrukts;
- M. tā kā pēdējo divu gadu laikā vismaz četri blogeri un divi cilvēktiesību aizstāvji ir apsūdzēti saskaņā ar Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju likuma 57. pantu;
- N. tā kā Bangladešas Starptautisko noziegumu tribunāls (ICT), kuram ir jāizmeklē kara noziegumi saistībā ar Bangladešas neatkarības karu, līdz šim ir nolasis 10 spriedumus, piespriežot 8 nāvessodus un 2 mūža ieslodzījumus; tā kā islāmistu politiķis *Abdul Quader Mollah* bija pirmais, kuram izpildīja nāvessodu; tā kā tiek pausta atkārtota asa kritika par to, ka ICT neievēro starptautiskās normas; tā kā tiek lēsts, ka Bangladešā vairāk nekā 1 000 cilvēkiem ir piespriests nāvessods;

Ceturtdiena, 2014. gada 18. septembra

- O. tā kā pēc traģiskā gadījumā, kad 2013. gada aprīlī sabruka *Rana Plaza* fabrika, Bangladešas valdība un rietumu vairumtirgotāji vairāk nekā 3 500 apģērbu fabrikās inspicēja struktūras integritāti, kā arī ugunsdrošību un elektrodrošību; tā kā, lai gan ar rietumu vairumtirgotāju starpniecību veiktās inspekcijas joprojām turpinās un ir atklātas, ziņas par Bangladešas valdības veiktajām inspekcijām joprojām nav publiskas;
- P. tā kā Dāvinātāju trasta fonds (*Donor Trust Fund*), ko izveidoja *Rana Plaza* koordinācijas komiteja, lai palīdzētu cietušajiem un izdzīvojušajiem, un ko veido Bangladešas valdības pārstāvji, apģērbu nozare, arodbiedrības un nevalstiskās organizācijas un vada Starptautiskā Darba organizācija (*ILO*), joprojām nav sasniedzis mērķi savākt USD 40 miljonus; tā kā saskaņā ar organizācijas "*Clean Clothes Campaign*" datiem tikai puse no uzņēmumiem, kuri atrodas galvenokārt Eiropā un Amerikas Savienotajās Valstīs un kuri ir saistīti ar fabrikām *Rana Plaza* ēkā, ir veikuši iemaksas Dāvinātāju trasta fondā;
- Q. tā kā, neskatoties uz nedaudzajām darba tiesību reformām, strādnieki joprojām ziņo par vajāšanu un iebiedēšanu, kuru mērķis ir nepieļaut, ka viņi pievienojas arodbiedrībām un veido tās, un tā kā joprojām tiek ziņots par vardarbību pret arodbiedrību organizētājiem; tā kā 2013. gada Darba likumā joprojām nav ievērotas starptautiskās normas attiecībā uz biedrošanās brīvību, tostarp tiesībām streikot un sarunām par darba koplīguma slēgšanu,
1. pauž uzslavu Bangladešas valdībai par panākumiem virzībā uz tūkstošgades attīstības mērķiem, kā rezultātā ir ievērojami uzlabojusies dzīve miljoniem pilsoņu; turklāt atzīst, ka šie uzlabojumi ir panākti grūtos apstākļos valstī, tostarp laikā, kad pastāvēja nepārtraukti radikālo grupu (piem., ar BNP saistītās partijas "*Jamaat-e-Islami*") vardarbīga uzbrukuma draudi; šajā sakarībā atzinīgi vērtē to, ka 2014. gada 15. septembrī tika pieņemts Likums par bērnu laulību novēršanu;
  2. tomēr pauž bažas par to, ka ātrās reaģēšanas bataljons un citi drošības spēki joprojām izdara cilvēktiesību pārkāpumus, tostarp notiek piespiedu pazušana un opozīcijas aktīvisti tiek nogalināti bez tiesas sprieduma; atkārtoti aicina atcelt nāvessodu un atzinīgi vērtē Augstākās tiesas 2014. gada 16. septembra lēmumu nāvessodu, ko Starptautisko noziegumu tribunāls piesprieda partijas *Jamaat-e-Islami* priekšsēdētāja vietniekam *Delwar Hossain Sayedee*, aizstāt ar mūža ieslodzījumu;
  3. aicina Bangladešas valdību nekavējoties atbrīvot visus, kuri ir tikuši pakļauti piespiedu pazušanai, izņemot ja viņus var apsūdzēt par pamatoti atzīta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, un tādā gadījumā pret viņiem nekavējoties būtu jāsāk tiesas process; aicina Bangladešas iestādes vērst izmeklēšanu pret noziedzīgu nodarījumu izdarītājiem, ņemot vērā komandķēdes atbildību, un tos, kuri ir atzīti par atbildīgajiem, saukt pie atbildības, lietas tiesā izskatot taisnīgi; mudina valdību izveidot neatkarīgu iestādi, kas šādas lietas izmeklētu, un atkārtoti aicina valdību izveidot efektīvu un pilnībā neatkarīgu cilvēktiesību komisiju;
  4. mudina valdību pielietot minimālu spēku, lai atjaunotu sabiedrisko kārtību, un stingri ievērot ANO Pamatprincipus par spēka un šaujammieroču lietošanu; stingri nosoda opozīciju grupu vardarbīgos uzbrukumus civiļiem un valdības mērķiem; aicina opozīcijas grupas iesaistīties tikai miermīlīgos protestos;
  5. mudina Bangladešas valdību valsts drošības spēku, tostarp policijas un ātrās reaģēšanas bataljona, darbību atkal ierobežot likuma ietvaros; stingri aicina Bangladešas iestādes izbeigt ātrās reaģēšanas bataljona nesodāmību, uzdodot veikt izmeklēšanu un saucot pie atbildības saistībā ar ātrās reaģēšanas brigādes spēku veikto, iespējams, nelikumīgo cilvēku nogalināšanu; norāda, ka Parlaments cieši sekos līdzī tiesas procesam par *Narayanganj* slepkavības lietu, saistībā ar kuru ir apcietināti trīs ātrās reaģēšanas brigādes virsnieki, kas šobrīd gaida lietas izskatīšanu tiesā, pēc tam, kad 2014. gada aprīlī *Narayanganj* pilsētā tika nolaupti un nogalināti septiņi cilvēki;
  6. uzsver, ka svarīga ir neatkarīga, objektīva un pieejama tiesu sistēma, lai vairāk tiktu ievērots tiesiskums un iedzīvotāju pamattiesības, kā arī ir svarīgi reformēt Starptautisko noziegumu tribunālu; atzīst, ka šobrīd ir ārkārtīgi svarīgi veidot sabiedrības uzticēšanos tiesu varai, kā arī drošības un cilvēktiesību iestādēm, ņemot vērā to, ka reģionā palielinās teroristu organizāciju, piemēram, "*al-Qaeda*", radītie draudi;

Ceturtdiena, 2014. gada 18. septembra

7. pauž bažas par ierosināto NVO likumu; mudina Bangladešas valdību turpināt apspriedes ar neatkarīgām grupām par šī likumprojekta saturu un nodrošināt, ka iespējamās pieņemšanas gadījumā tas atbilst starptautiskajām normām un pilsonisko tiesību konvencijām, kuras Bangladeša ir apņēmusies ievērot;
8. mudina Bangladešas valdību atzīt un ievērot preses un plašsaziņas līdzekļu brīvību un atvēlēt cilvēktiesību grupām svarīgu lomu atbildības pastiprināšanā un cilvēktiesību pārkāpumu dokumentēšanā; mudina Bangladešas iestādes atsaukt jauno plašsaziņas līdzekļu politiku un ievērot pienākumus nodrošināt vārda brīvību;
9. pauž lielas bažas par to, ka atkārtoti notiek vardarbība etnisku un reliģisku motīvu dēļ; mudina Bangladešas valdību piedāvāt labāku aizsardzību un garantijas minoritātēm, piemēram, hinduistiem, budistiem un kristiešiem, bet arī bihariem; atzinīgi vērtē, to, ka ir apcietināti aizdomās turamie saistībā ar noziedzīgajiem uzbrukumiem konventā Boldipukurā;
10. aicina Bangladešas valdību nodrošināt darba tiesību aktu piemērošanu un mudina veikt papildu reformas, lai tos pielāgotu *ILO* normām, īpaši nodrošināt iespēju strādniekiem brīvi veidot arodbiedrības un pievienoties tām;
11. pieņem zināšanai reformu programmas apģērbu nozarē, taču mudina valdību pilnībā īstenot rīcības plānu, par to tā vienojās ar *ILO* un ko tās kopīgi parakstīja 2013. gada maijā, tostarp pieņemt darbā un apmācīt inspektoros un daudzajos tūkstošos fabriku veikt rūpīgas inspekcijas, tās atklāti dokumentējot; mudina Bangladešas Ugunsdrošības un ēku drošības vienošanas parakstītājus pildīt dotos solījumus, tostarp attiecībā uz finansiālo kompensāciju cietušajiem un minimālajiem standartiem;
12. pauž nožēlu, ka 2014. gada jūnijā kopējā summa, ko Dāvinātāju trasta fonds bija savācis, bija tikai USD 17 miljoni, kas nozīmē, kas vēl joprojām ir vajadzīgi USD 23 miljoni; tādēļ secina, ka brīvprātības princips nav nodrošinājis *Rana Plaza* tragēdijā cietušajiem vajadzīgo un ir steidzami nepieciešams obligāts mehānisms;
13. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Bangladešas valdībai un parlamentam, Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētāja vietniecei/augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.